

BOTIR ZOKIROV VA ZOKIROVLAR SULOLASI O'ZBEK SAN'ATIDAGI O'RNI

Ibrohimov Akromxo'ja Abdukarimxo'ja o'g'li

Botir Zokirov nomidagi Milliy estrada san'ati instituti

"Estrada xonandaligi" kafedrası 2-bosqich talabasi

Ilmiy rahbar:

Meldebekov A.

O'zbek san'ati tarixida shunday oilalar borki, ular butun boshli avlodlari bilan milliy madaniyat rivojiga ulkan hissa qo'shib kelgan. Bunday sulolalar nafaqat o'z davrida, balki keyingi avlodlar uchun ham o'ziga xos maktab vazifasini o'taydi. Ana shunday noyob va betakror sulolalardan biri - Zokirovlar sulolasidir.

Zokirovlar sulolasi vakillari estrada, teatr va musiqa san'atida faoliyat yuritib, o'zbek san'atining turli yo'nalishlarini boyitgan. Ularning ijodi xalq qalbidan chuqur joy olgan bo'lib, milliy madaniyatimizning ajralmas qismiga aylangan. Ayniqsa, Botir Zokirov nomi o'zbek estradasining asoschisi sifatida alohida hurmat bilan tilga olinadi.

Bu sulolaning shakllanishida opera xonandasi, O'zbekiston xalq artisti Karim Zokirov hamda uning rafiqasi, musiqali drama teatri xonandasi Shoista Saidova muhim o'rin tutadi.

Zokirovlar oilasi nafaqat iste'dodi, balki katta va ahil oila ekanligi bilan ham ajralib turadi. Ushbu oilada 5 nafar o'g'il va 1 nafar qiz voyaga yetgan bo'lib, ularning barchasi ma'lum darajada san'at bilan bog'liq muhitda ulg'aygan.

Botir Zokirov

Farruh Zokirov

Naufal Zokirov

Ravshan Zokirov

Jamshid Zokirov

Luiza Zokirova

Bu farzandlarning barchasi san'atkor ota-onaning tarbiyasini olib, ijodiy muhitda voyaga yetgan. Shu sababli Zokirovlar sulolasi nafaqat bir yoki ikki ijodkor, balki butun boshli san'atkorlar avlodini yetishtirgan noyob oila hisoblanadi.

Botir Zokirov 1936-yil 26-aprelda san'atkorlar oilasida tug'ilgan. Uning oilasida san'at muhitining hukm surishi, ota-onasining sahna bilan bog'liq faoliyati uning bolaligidan ijodga qiziqishini shakllantirdi.

U 1952-yilda Toshkent davlat konservatoriyasining vokal fakultetiga

o'qishga kirib, 1957-yilda uni muvaffaqiyatli tamomladi. Bu davr uning professional xonanda sifatida shakllanishida muhim bosqich bo'ldi.

Shundan so'ng u bilimni yanada boyitish maqsadida 1958-1962-yillar davomida Toshkent davlat teatr va rassomlik san'ati institutining rejissyorlik fakultetida tahsil oldi. Bu esa uning sahna madaniyati, ijro mahorati va badiiy tafakkurini yanada rivojlantirdi.

Botir Zokirovning mehnat faoliyati 1958-yildan boshlangan. U 1958-1970-yillar davomida o'zbek davlat estrada orkestrida yakkaxon xonanda sifatida faoliyat yuritdi. Bu davrda u o'z ovozi, ijro uslubi va sahnadagi madaniyati bilan ajralib turdi.

1972-1978-yillar mobaynida u Toshkent myuzikhollining tashkilotchisi, badiiy rahbari va yakkaxon xonandasi sifatida faoliyat olib bordi. Bu esa uning nafaqat ijrochi, balki san'at tashkilotchisi sifatida ham yuksak salohiyatga ega ekanini ko'rsatadi.

1978-yildan boshlab esa u "O'zbekkonsert"da yakkaxon xonanda sifatida ishladi va o'z ijodiy faoliyatini davom ettirdi.

Botir Zokirovning ijodi o'ziga xosligi bilan ajralib turadi. U nafaqat o'zbek tilida, balki arab, ispan, fransuz va boshqa ko'plab tillarda qo'shiqlar ijro etgan. Bu uning ijodini yanada kengaytirib, uni turli xalqlar orasida mashhur qilgan.

Uni mashhur qilgan qo'shiqlardan biri - "Arab tangosi" hisoblanadi. Ushbu qo'shiq uning ijodida alohida o'rin egallaydi.

Ko'plab kompozitorlar uning noyob va betakror ovoziga moslab asarlar yaratgan. Jumladan:

Mutal Burhonov "Maftun bo'ldim".

Ikrom Akbarov "Yor kel", "Ra'no", "G'azli", "Kechalari yulduz sanab", "Seni eslayman" kabi qo'shiqlar

Bu qo'shiqlar uning ijodiy merosining muhim qismi hisoblanadi.

Botir Zokirov o'zbek estradasiga asos solgan san'atkor sifatida e'tirof etilib, "O'zbekiston xalq artisti" unvoniga sazovor bo'lgan.

Zokirovlar sulolasi san'atga oshno oilada shakllangan bo'lib, uning ildizlari Karim Zokirov va Shoista Saidova faoliyati bilan bog'liq. Ular o'z farzandlariga san'atga bo'lgan mehrni singdirib, ijodiy muhit yaratgan.

Natijada bu oilada bir necha iste'dodli san'atkorlar yetishib chiqqan. Sulola vakillari orasida xonandalar, aktyorlar va musiqa ijodkorlari bor bo'lib, ular o'z faoliyati bilan o'zbek san'atining rivojiga katta hissa qo'shgan.

Eng muhim jihati shundaki, bu sulola an'analari avloddan-avlodga o'tib, izchil davom etib kelmoqda.

Zokirovlar sulolasining yana bir yorqin vakili Farruh Zokirov hisoblanadi. U mashhur "Yalla" ansamblining rahbari sifatida o'zbek estradasini yangi

bosqichga olib chiqdi.

Farruh Zokirov ko‘plab yuksak unvonlarga sazovor bo‘lgan:

- ✓ O‘zbekiston xalq artisti
- ✓ Qoraqalpog‘iston xalq artisti
- ✓ Qozog‘iston xalq artisti
- ✓ Qirg‘iziston xalq artisti
- ✓ Tojikiston xalq artisti

Bu unvonlar uning san‘atdagi xizmatlari naqadar yuqori baholanganini ko‘rsatadi.

Shuningdek, sulola tarkibida Jamshid Zokirov va boshqa san‘atkorlar ham faoliyat yuritgan. Bugungi kunda ham bu sulolaning keyingi avlodlari san‘at yo‘lini davom ettirib, xalqaro miqyosda tanilmoqda.

Zokirovlar sulolasiga bo‘lgan e‘tibor hozirgi kunda ham yuqori darajada saqlanib qolmoqda. Rejissyor Ali Hamrayev tomonidan "Zokirovlar. Xudo bergan san‘atkorlar" nomli film yaratilmoqda.

Mazkur film 4 qismdan iborat bo‘lib:

"Karim va Shoista"

"Botir"

"Farruh"

"Avlodlar"

qismlarini o‘z ichiga oladi. Bu film orqali sulolaning har bir avlodi va ularning san‘atdagi o‘rni keng yoritiladi.

2026-yil 16-aprel kuni Farruh Zokirovning 80 yillik yubileyiga bag‘ishlangan hujjatli film ham namoyish etildi. Bu esa Zokirovlar sulolasining bugungi kundagi nufuzi va e‘tiborini yana bir bor tasdiqlaydi.

Xulosa qilib aytganda, Zokirovlar sulolasi o‘zbek san‘atining eng nufuzli va tarixiy ahamiyatga ega oilalaridan biridir. Bu sulola vakillari o‘z iste‘dodi, mehnati va fidoyiligi bilan milliy madaniyatimiz rivojiga katta hissa qo‘shgan.

Ayniqsa, Botir Zokirov o‘z ijodi bilan o‘zbek estradasiga asos solib, san‘at tarixida o‘chmas iz qoldirdi.

Bugungi kunda ham bu sulola vakillari san‘at ixlosmandlari uchun ibrat bo‘lib, ularning ijodi kelajak avlod uchun muhim madaniy meros sifatida xizmat qilmoqda.